

Hava, İklim ve Su ile Geleceğimizi Güçlendirmek

Dünya Meteoroloji Örgütü Genel Sekreteri Michel Jarraud'un Mesajı

Türkçe'ye çeviren: Murat Altınyollar

Her yıl, 23 Mart'ta, Dünya Meteoroloji Örgütü (DMÖ) ve uluslararası meteoroloji camiası Dünya Meteoroloji Gününü kutlarlar. Dünya Meteoroloji Günü, can ve mal emniyetini sağlamak için meteoroloji alanında uluslararası işbirliğini geliştirmek üzere 1873 yılında kurulan Uluslararası Meteoroloji Örgütü'nün (IMO) sorumluluklarını üstlenip sefeli olarak faaliyetlerini sürdüren Dünya Meteoroloji Örgütü'nü kuran sözleşmenin 1950 yılında yürürlüğe girişini anmak üzere kutlanmaktadır.

Bir tür sivil toplum kuruluşu statüsünde olan Uluslararası Meteoroloji Örgütü'nün Milletler Cemiyeti ile bir bağı yokken yeni Örgüt 1951 yılının hemen başında Birleşmiş Milletlerin ihtisas kuruluşu oldu. 1972 yılı ile birlikte DMÖ, meteoroloji ve iklimden oluşan temel sorunluluk alanını; su ve pek çok çevresel konuyu da içerecek şekilde genişletti.

Dünya Meteoroloji Günü kutlamaları geleneksel olarak her yıl seçilmiş önemli bir temaya odaklanır. DMÖ Yürütme Konseyi tarafından 2012 yılı teması, özellikle hava, iklim ve su bilgileri ile değişik sosyo-ekonomik sektörlere sağlanan faydalara dikkat çekmek üzere "Hava, İklim ve Su ile Geleceğimizi Güçlendirmek" olarak belirlenmiştir.

1979 ve 1990 yıllarında DMÖ ve ortakları tarafından gerçekleştirilen tarihi Dünya İklim Konferanslarının devamı olarak 2009 yazında gerçekleştirilen Üçüncü Dünya İklim Konferansında (WCC-3) ortaya çıkan İklim Hizmetleri Küresel Çerçevesi (GFCS) fikri, 2011 yılında toplanan 16. Dünya Meteoroloji Kongresi tarafından da oybirliğiyle onaylandı. Dolayısıyla, bu yılın Dünya Meteoroloji Günü teması, Küresel İklim Hizmetleri Çerçevesinin başlama yılı olarak seçilen 2012 için adeta biçilmiş kaftandır.

DMÖ'nün UNEP ile birlikte kurduğu ve 1988 yılından beri desteklediği Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) 2007 yılının sonunda prestijli Nobel Barış Ödülü'nü kazanmıştır. Hepinizin bildiği üzere IPCC, belirli insan aktivitelerinin iklim sisteminin ısınmasına neden olduğunu ve doğal çevremiz üzerinde; küresel hava ve deniz sıcaklıklarının artması, buz ve kar kütlelerinin erimesi ve küresel ortalama deniz seviyesinin yükselmesi gibi korkunç etkiler yarattığını gözler önüne sermiştir. Bu

durum Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından da "çağımızın sorunu" olarak tanımlanmıştır.

Bu nedenle, İklim Hizmetleri Küresel Çerçevesinin kurulması çalışmaları esnasında ve özellikle sürdürülebilir kalkınmayı desteklerken sera gazları salınımının en aza indirilmesi gerekliliğini aklımızdan çıkarmamalıyız.

2011 yılında gerçekleştirilen 16. Dünya Meteoroloji Kongresi'nde, ayrıca, İklim Hizmetleri Küresel Çerçevesinin temel 4 önceliği; afet risk azaltımı, su, sağlık ve gıda güvenliği olarak belirlenmiştir. Bu önceliklerin ilki olan afet risk azaltımı yıllardır DMÖ'nün öncelikleri arasında yer almaktadır, yer almaya da devam edecektir. Bir yandan Dünyamızın hemen her köşesinde pek çok topluluğun doğal afetlerin önlenmesi ve azaltılması çalışmaları ile bu afetlere karşı kırılganlıklarını azaltmaya çalıştığı, diğer yandan da son 50 yılda meydana gelen doğal afetlerin yüzde doksanının DMÖ'nün sorumluluk alanını oluşturan hava, iklim ve su kaynaklı olduğu göz önüne alındığında bu önceliğin uzun süre değişmeyeceği açıktır. Doğal afetlerden daha çok etkilenen toplulukların sayısı son yıllarda; artan şehirleşme, sahil, ova, kurak bölgeler, büyük deltalar ve sel havzaları gibi daha kırılgan bölgelere yönelen nüfus gibi nedenlerle çoğalmaktadır.

IPCC'nin Dördüncü Değerlendirme Raporunda belirttiği üzere olağanüstü meteorolojik hadiselerin sıklığında ve şiddetindeki artış da bu duruma eklenmiştir. Bu durumda, karar vericiler ve acil durum yöneticileri en uygun acil durum planlarını ancak daha çok ve daha iyi hava ve su bilgileri ve iklim hizmetleri ile yapabilirler.

Hava, iklim ve su ile ilgili bilgiler ayrıca, küçük yatırımlarla özellikle de kapasite artırımına yönelik yatırımlarla kayda değer kalkınma hamleleri yaratabilecek olan; tarım, sağlık, ulaşım, enerji üretimi ve su kaynakları yönetimi gibi pek çok sosyo-ekonomik faaliyet için de gereklidir.

Güney Afrika'nın Durban şehrinde gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansı 17. Oturumu boyunca DMÖ, iklim değişikliğinden en çok etkilenen ülkelerde gelişmiş araştırma, gözlem ve tahminlerle kapasite artırımının meteoroloji kaynaklı afetlerin neden olduğu can ve mal kayıplarının azaltılmasındaki önemini vurgulamıştır. Zira gelişmiş ülkelerle aralarındaki bilimsel ve teknolojik açığın kapanması için yardıma muhtaç durumdaki bu ülkelerin pek çoğu hidrometeorolojik gözlem şebekeleri ile telekomünikasyon ağlarını işletebilmekte ciddi sıkıntılar çekmektedirler.

Dahası, DMÖ şunu vurgulamayı sürdürecektir: En az Gelişmiş Ülkeler (LDCs), Gelişmekte olan Küçük Ada Devletleri (SIDS) ve gelişmekte olan diğer korunmasız ülkelerin, kendi kırılgan kalkınmaları kadar çevre ve küresel iklimi de insanlık ve gelecek kuşaklar adına korumaları için erken uyarı sistemlerini kullanabilmelerine olanak sağlanmalıdır.

Dolayısıyla, 2012 yılı Dünya Meteoroloji Günü teması; hava, iklim ve su ile ilgili gözlem ve tahmin hizmetlerinden elde edilecek kayda değer faydaların göz önüne konulması için tüm DMÖ üyesi ülkelere önemli bir fırsat sunmaktadır. Hatta bu tema, iklimin bir kaynak olduğu perspektifinden yola çıkarak ülkelerin sürdürülebilir kalkınmalarını İklim Hizmetleri Küresel Çerçevesi aracılığı ile güçlendirebileceklerini hatırlatmak için seçilmiş gibidir.

Bu faydalar hemen her ölçekteki tüm kaynak alanları için hayatidir. İklim Hizmetleri Küresel Çerçevesinin 4 temel önceliğiyle bağlantılı bir örnek verecek olursak; enerji üretimi alanında çoğu yenilenebilir enerji projesi büyük ölçekli olmak zorunda iken rüzgar, güneş ve hidroelektrik gibi diğer pek çok "yeşil" teknoloji, insan gelişimi için yerel enerji kaynaklarının çoğunlukla zaruri olduğu kırsal ve sapa bölgeler için çok uygundur.

Milyonlarca hane, küçük ölçekli ev tipi güneş enerjisi sistemlerinden enerji sağlarken köy ya da kasaba ölçeğinde küçük şebekeler için tasarlanmış mikro hidro sistemler uygun bölgelerde sorunsuz olarak kullanılabilir. Barajlar, öteden beri dünyanın enerji ihtiyacı için önem arz etmekte ve hâlihazırda küresel elektrik ihtiyacının beşte birini karşılayan su gücünü depolamak için kullanılmaktadır.

Önemli altyapı yatırımları gerektirmesine rağmen rüzgâr gücü de her geçen gün yaygınlaşmaktadır. 2010 yılı sonu itibariyle dünya çapında kurulu bulunan rüzgâr enerjisi santralleri 200 Gigawatt'ı aştı. Bu miktar küresel elektrik tüketiminin yaklaşık % 2.5'ine tekabül etmektedir.

Bir bölgenin rüzgar veya güneş enerjisi fizibilitesini yapabilmek için güvenilir iklim bilgisine ihtiyaç vardır. Özellikle Güneş enerjisi bazı bölgeler için diğerlerinden çok daha verimlidir. Solar radyasyon ölçümüne yönelik Dünya Standart Referans Cihazı, Davos, İsviçre'de bulunan Dünya Radyasyon Merkezi tarafından işletilmektedir. DMÖ Dünya Radyasyon Bilgi Merkezi ise Rusya Federasyonu'nun San Petersburg şehrinde yer almaktadır.

Dahası, her geçen gün kırsal kesimde bulunan daha çok hane, aydınlatma ve pişirme ihtiyaçlarını yerel olarak üretilen biyogaz ile karşılamaktadır.

karşılacaktır. Biyokütle üretimi, biyo yakıt veya doğrudan yanıcı madde meydana getirmek için çöp ya da kimi zaman mısır ve şeker kamışı gibi ekinlerin kullanılmasını gerektirir. Bu yüzden biyokütle üretimi esnasında azaltmaya çalıştığımızdan fazla sera gazı ortaya çıkarmaktan ya da enerji üretelim derken o bölgede yaşayan halkın gıda güvenliğini riske etmekten kaçınmalıyız.

Enerji ve İklim Değişikliği konusunda Birleşmiş Milletler Yüksek Danışma Grubu, 2010 yılında hazırladıkları raporda; yenilenebilir enerji ve diğer düşük emisyon oranına sahip teknolojilerin yaygınlaştırılması ile 2030 yılında modern enerji hizmetlerine dünya çapında ulaşılabileceğini ve bunun sera gazı emisyonunda ciddi artışlara sebep olmaksızın başarılabileceğini belirtmiştir.

DMÖ, enerji alanında Birleşmiş Milletlerin ahenk içinde davranması ve BM dışındaki paydaşlarla müşterek bağlantılar kurabilmesi için oluşturulan ve Birleşmiş Milletler Sistemi bünyesinde kuruluşlar arası bir mekanizma olan BM-Enerji'nin faaliyetlerine aktif olarak katılmaktadır.

Mesajımın sonlarına gelirken, DMÖ'nün yakın geçmişte yayınladığı 2011 Yılı İklim Durumu Raporuna değinmek isterim. Bu raporda iklimimizdeki süregelen değişim açıklıkla vurgulanmaktadır. Kaydedilen en sıcak 13 yılın hepsi de 1997'den sonra meydana gelmiştir. La Nina'nın genellikle soğuma etkisi yaratması gerekirken 2011 yılındaki küresel sıcaklıklar, geçmiş La Nina yıllarının tamamından daha yüksektir.

Atmosferdeki Sera gazı konsantrasyonu hız kesmeksizin artmış ve 2011 yılında tüm zamanların en yüksek oranına ulaşmıştır. Diğer yandan kuzey buz denizindeki buz tabakaları geçen yaz en düşük ikinci değer olarak kaydedilirken, tüm dünya denizlerindeki buz tabakaları ise neredeyse kaydedilen en düşük değere ulaşmıştır.

Hava, iklim ve su yıllardır sosyo-ekonomik gelişimimizi desteklemektedir.

DMÖ ve 189 üyesinin ulusal meteoroloji ve hidroloji teşkilatları tarafından yıllardır sağlanmakta olan güncel hava ve iklim bilgileri ile bugünden itibaren sağlanacak olan iklim hizmetlerinden oluşan yetkin bilimsel veriler, İklim Hizmetleri Küresel Çerçevesinin itici gücünü oluşturmaktadır. Böylelikle hava, iklim ve su, özellikle yeni kurulan İklim Hizmetleri Küresel Çerçevesinin de katkılarıyla, gelecekte karşımıza çıkacak zorlukları aşarken de bizi desteklemeye devam edecek ve tüm sosyo-ekonomik sektörlere faydalı olmayı sürdürecektir.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi bağlamında İklim Hizmetleri Küresel Çerçevesine gittikçe daha fazla inanmalıyız. İklim Hizmetleri Küresel Çerçevesi, bir medeniyet olarak hayatta kalabilmek için zorunlu olan, iklim değişikliğinin azaltılmasına yönelik önlemlere katkıda bulunmakla kalmayacak, ayrıca doğal afetler risk azaltımında da son derece faydalı olacaktır. Dahası iklim sistemimizin şu durağan döneminde bile karşı karşıya kaldığımız iklim değişikliklerine adaptasyonda da önemi yadsınamaz.

2012 yılı Dünya Meteoroloji Günü temasının, DMÖ üye ve ortaklarının İklim Hizmetleri Küresel Çerçevesi gibi önemi bir girişime en üst düzeyde ve en verimli şekilde katılmalarını sağlayacağını umuyorum. Tüm DMÖ üyelerinin Dünya Meteoroloji Günü'nü en içten duygularla kutluyorum.